

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Περιβάλλοντος & Πολιτισμού

Τριπόδων 28, 10558 Πλάκα, Αθήνα, [Τ] +30 210 3225 245, +30 210 3316 649, [F] +30 210 3225 240,
e-mail: elet@ellinikietairia.gr www.ellet.gr

Αθήνα, 3 Ιουνίου 2009

Αρ. Πρωτ.: /ΕΕ- /ΣΑΚ

Προς τον Συνήγορο του Πολίτη,
Χατζηγιάννη Μέξη 5
11528 Αθήνα

**Θέμα: Συντήρηση και αποκατάσταση του ιστορικού διατηρητέου μνημείου "Τεκές
Ντούρμπαλη Σουλτάν"**

Κύριοι,

Μετά από τηλεφωνική μας επικοινωνία ο κ. Μπαλτσιώτης είχε την ευγενή καλοσύνη να μάς αποστείλει αντίγραφα των εγγράφων, που ο Συνήγορος του Πολίτη έχει κατά καιρούς αποστείλει σε διάφορες υπηρεσίες για το θέμα αυτό.

Η Κτηματική Εταιρεία Λάρισας δεν έχει απαντήσει ακόμη τι ποσό διαθέτει από τα εισοδήματα του τεκέ από το 1970 έως σήμερα. Το τελευταίο σας έγγραφο προς την Κτηματική Εταιρεία έχει ημερομηνία 2/7/08 !

Η κυρία Ντίνα της 7ης ΕΒΑ έχει υπολογίσει, ότι η σύνταξη πλήρους αρχιτεκτονικής και στατικής μελέτης στερέωσης-αποκατάστασης του κτιριακού συγκροτήματος του τεκέ Ντούρμπαλη Σουλτάν θα κοστίσει περίπου €15-20.000 και η πλήρης αποκατάστασή του, κατ' εκτίμηση, περίπου €100.000.

Η μελέτη αυτή θα πρέπει να εγκριθεί πρώτα από το ΚΑΣ και αυτό συνήθως παίρνει χρόνο. Μόνο τότε θα γνωρίζουμε: το ακριβές ποσό που απαιτείται για την πλήρη αποκατάσταση του τεκέ και τι υλικά ακριβώς θα χρειασθούν.

Ο λόγος που απευθυνόμαστε σε εσάς είναι, ότι θα θέλαμε να βοηθήσουμε στην αποκατάσταση του τεκέ, εάν δικός μας συνεργάτης-αρχιτέκτων, θελήσει να αναλάβει την στατική αρχιτεκτονική μελέτη, πάντα βέβαια σε συνεννόηση και φιλική συνεργασία με τη 7^η ΕΒΑ.

Έως ότου όμως λυθεί το θέμα των χρημάτων, αδυνατούμε να αναλάβουμε οτιδήποτε.

Εν αναμονή, ελπίζουμε θετικής απάντησής σας.

Με εκτίμηση,

Ιλεάνα Σιώρη
Αντιπρόεδρος
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Δεν είναι μετά
από απόφαση της
Δ. Ι. Σωφ. η
09.06.09

Ιλεάνα Σιώρη
Πάρνηθος 55
15452 Π.Ψυχικό
Τηλ. 210-6721146
Φαξ. 210-6776753

Δευτέρα, 30 Μαρτίου, 2009.

Προς τον Συνήγορο του Πολίτη
Χατζηγιάννη Μέξη 5
Αθήνα

Θέμα: Τεκές Ντούρμπαλη Σουλτάν στα Ασπρόγεια των Φαρσάλων

Κύριοι,

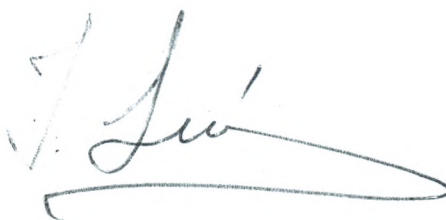
Είμαι μέλος του ΣΑΚ –Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και του Πολιτισμού, Τριπόδων 28, Πλάκα, 10558 Αθήνα.

Στο ΣΑΚ προσπαθούμε πρώτα να βρεθούν χρήματα για να γίνουν αρχιτεκτονικές – στατικές μελέτες στερέωσης και αποκατάστασης μνημείων που κινδυνεύουν να καταπέσουν και εν συνεχεία προσπαθούμε να βρούμε χορηγό για να εκτελεσθεί το έργο.

Ένα μνημείο αξιόλογο που θα έπρεπε να αποκατασταθεί είναι και ο Τεκές των Φαρσάλων!

Σας παρακαλούμε να μας γνωρίσετε, εάν η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου στη Λάρισα, που διαχειρίζεται την περιουσία του τεκέ, θα μπορούσε να διαθέσει τα χρήματα που θα χρειασθούν, για να γίνει πρώτα η αρχιτεκτονική μελέτη και εν συνεχεία, αφού εγκριθεί από το ΚΣΜΝ, να γίνει και το έργο, πάντα υπό την επίβλεψη της 7^{ης} Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την απάντηση

Ιλεάνα Σιώρη

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Βαθμός Συνήγορος του Πολίτη

Αρ. πρωτ.: 8339.06.2
Χειριστής: Νίκος Βίττης
☎ 210 72 89 612
Λάμπρος Μπαλτσιώτης
☎ 210 72 89 709
Ημερομηνία: 1-12-2006

Κτηματική Υπηρεσία Λάρισας
Παναγούλη 73
411 10 Λάρισα

Κοινοποίηση:
7η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων
Ανθίμου Γαζή 46
412 22 Λάρισα

Κύριο Κωνσταντίνο Τσιτσελίκη
Θ. Σοφούλη 14
546 46 Θεσσαλονίκη

Θέμα: Συντήρηση του ιστορικού διατηρητέου μνημείου «Τεκές Ντουρμπαλή Σουλτάν»

Αξιότιμοι κύριοι,

Επανερχόμαστε στο ζήτημα της παράλειψης συντήρησης του χαρακτηρισθέντος ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου (υπ' αρ. ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Β1/Φ32/8274/215/11.3.1981 απόφαση) του Τεκές Ντουρμπαλή Σουλτάν το οποίο τελεί υπό την μεσεγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και τη διαχείριση της περιουσίας του έχει η υπηρεσία σας (υπ' αρ. 55452/584/10.3.1959 απόφαση), καθώς δεν έχει δοθεί απάντηση στο υπ' αρ. 8339.06.1/13.7.2006 έγγραφό μας.

Λαμβάνοντας, παράλληλα, υπόψη το υπ' αρ. 5946/29.9.2006 έγγραφο της 7^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στο οποίο αφενός γίνεται μνεία στην ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και ιστορική σημασία του μνημείου και αφετέρου γίνεται μια πρώτη εκτίμηση του κόστους επισκευής, παρακαλούμε να ενημερώσετε τον Συνήγορο του Πολίτη για τις ενέργειές σας παρέχοντας παράλληλα και τα στοιχεία που σας έχουν ζητηθεί με το προηγούμενο έγγραφό μας.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία.

Με τιμή

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Βασιλική Γρίβανη

Χρύσα Χατζή

Ανδρέας Τάκης

19/12/06

20

Αρ. πρωτ.: 8339.06.4
Χειριστής: Νίκος Βίττης
☎210 72 89 612
Λάμπρος Μπαλτσιώτης
☎210 72 89 709
Ημερομηνία: 12.10.2007

Κτηματική Υπηρεσία Λάρισας
Παναγούλη 73
411 10 Λάρισα

Κοινοποίηση:
Α.Τ. Βελεστίου
Υπ. Κρήνης 3
375 00 Βελεστίνο

7η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων
Ανθίμου Γαζή 46
412 22 Λάρισα

Κύριο Κωνσταντίνο Τσιτσελίκη
Θ. Σοφούλη 14
546 46 Θεσσαλονίκη

Θέμα: Συντήρηση του ιστορικού διατηρητέου μνημείου «Τεκές Ντουρμπαλή Σουλτάν»

Αξιότιμοι κύριοι,

Επανερχόμαστε στο ζήτημα της παράλειψης συντήρησης του χαρακτηρισθέντος ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου (υπ' αρ. ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Β1/Φ32/8274/215/11.3.1981 απόφαση) του Τεκέ Ντουρμπαλή Σουλτάν το οποίο τελεί υπό την μεσεγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και τη διαχείριση της περιουσίας του έχει η υπηρεσία σας (υπ' αρ. 55452/584/10.3.1959 απόφαση), καθώς δεν έχει δοθεί απάντηση στα υπ' αρ. 8339.06.1/13.7.2006, 8339.06.2/1.12.2006 και 8339.06.3/11.5.2007 έγγραφά μας, παρά την τηλεφωνική διαβεβαίωση της Αρχής για σχετική ενημέρωση.

Επειδή:

- από την έρευνα που διεξήγαγε η Αρχή προκύπτει ότι και το κτίριο της μονής (που περιελάμβανε τον Τεκέ) ήταν ακέραιο κατά την δεκαετία του '70, εποχή που βρίσκονταν ήδη υπό την μεσεγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και κατέρρευσε σταδιακά κατά τη διάρκεια των επόμενων δεκαετιών και για τη μη λήψη μέτρων ευθύνεται το Ελληνικό Δημόσιο,
- η μελέτη συντήρησης, θα πρέπει, σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, να περιλαμβάνει και μελέτη αποκατάστασης του κτιρίου της μονής στην προτέρα κατάσταση,
- η 7^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων δεν διαθέτει το απαιτούμενο προσωπικό για την εκπόνηση τέτοιας μελέτης,

2

παρακαλούμε να ενημερώσετε τον Συνήγορο του Πολίτη για τις ενέργειες που θα οδηγήσουν στην αποκατάσταση του μνημείου και του περιβάλλοντος χώρου καθώς και να αποστείλετε αντίγραφα των ποσών που αφορούν στα εισοδήματα από την εκμετάλλευση της περιουσίας του τεκέ.

Επίσης προκύπτει η ύπαρξη εκτεταμένων βανδαλισμών σε βάρος του υφισταμένου κτιρίου και παράκειμένων τάφων, που συναποτελούν τμήματα του συνολικού μνημείου. Γι' αυτό θα σας παρακαλούσαμε και με την παρούσα επιστολή (επισημαίνοντας ότι καμία ενημέρωση δεν είχαμε για το ζήτημα αυτό) να λάβετε σε συνεννόηση με την αρμόδια τοπική δημοτική και αστυνομική αρχή τα μέτρα που είναι αναγκαία για την ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού σχετικά με την ιστορική και πολιτιστική αξία του εν λόγω μνημείου αλλά και για την αποτροπή περαιτέρω καταστροφών. Τονίζεται δε ότι ως μέτρο αποτροπής δεν θα πρέπει να νοείται εν προκειμένω η (ούτως ή άλλως δυσχερώς εφαρμόσιμη) πλήρης απαγόρευση πρόσβασης σε αυτό, καθ' ότι ο αρχικός λατρευτικός σκοπός του μνημείου εξακολουθεί, ώστε να μην μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο ορισμένα τμήματα αυτού να αξιοποιούνται για λατρευτική χρήση, στο βαθμό βέβαια που δεν προκαλείται δια του τρόπου αυτού περαιτέρω επιβάρυνση της πεπαλαιωμένης εγκατάστασης. Η επιδίωξη συνεννόησης με τους προσερχόμενους για λατρευτικούς σκοπούς θα απέβαινε πολλαπλά επωφελής τόσο για την ασφάλεια όσο και την καθαριότητα των κτισμάτων και του περιβάλλοντος χώρου

Τέλος, παρακαλούμε την 7^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, στην οποία κοινοποιείται η παρούσα επιστολή, να ενημερώσει την Κτηματική Υπηρεσία για το εκτιμώμενο κόστος της εκπόνησης της μελέτης και των έργων για την πλήρη αποκατάσταση του μνημείου (συμπεριλαμβανομένου και του κτιρίου της μονής) και του περιβάλλοντος χώρου. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να προηγηθεί και εκπόνηση μελέτης για την λήψη άμεσων μέτρων για τη συντήρηση του μνημείου, να προχωρήσει η διαδικασία για τη διάσωση του μνημείου.

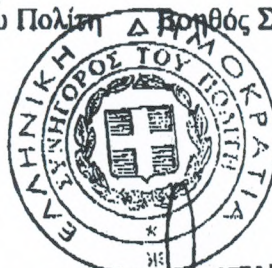
Τέλος, σας υπενθυμίζουμε ότι σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 5 του ν.3094/2003 «όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα», ενώ σύμφωνα με την παρ. 10 του ίδιου άρθρου «άρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης να συνεργασθεί με τον Συνήγορο του Πολίτη, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος...».

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία.

Με τιμή

Χρύσα Χατζή
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Χρύσα Βακάλη

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2008

■ ΚΟΙΝΩ

69414182 521

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ / Τ

Μια ιστορία χωρίς «χρυσόβουλα»

«Καθάρισέ ντη τη γκαρντιά και κάμε ντη μι-
λουρί
σα θες εσύ για να το ιδείς του σάχη μου το
νούρι.»

Τον Φεβρουάριο του 2005 ο Γιώργος Μαυρομάτης (ιστορικός - εκπαιδευτικός) συναντάει στο σπίτι της στην Πόλη την κυρία Ναζιμέ, από τους τελευταίους ελληνοφώνους Τουρκοκρατικούς Μπεκτασίδες. Η κυρία Ναζιμέ τον υποδέχτηκε με το ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβου δίστιχο, που όπως εξηγεί ο Γ. Μαυρομάτης αποτελεί τον τυπικό υμναιακό ποιντικό τρόπο έκφρασης μιας φιλοσοφίας που διαμορφώθηκε περίπου πριν από δέκα αιώνες μέσα στο τότε ανοικτόμυαλο Ισλάμ.

Ο μπεκτασισμός, σημαντικό κομμάτι του ισλαμικού μυστικισμού, δεν περιλαμβάνεται βέβαια στα σχολικά βιβλία ιστορίας, αν και η συνύπαρξη έμμεσα και άμεσα με το ελληνικό στοίχειο το επηρέασε και επηρεάστηκε από αυτό. Αλλωστε ο μπεκτασισμός ήταν το κυρίαρχο θρησκευτικό δόγμα των γενιτσάρων - όχι τυχαία.

Ενα από τα σημαντικότερα κέντρα του μπεκτασισμού ήταν για αιώνες ο τεκές (μοναστήρι) του Τούρμπαλη (ή Ντούρμπαλη) Σουλτάν ανάμεσα στο Βελεστίνιο και τα Φάρσαλα (κοντά στα Ασπρόγεια, παλαιότερα Ιρενί). Η τοποθεσία είναι μαγική, τα θεσσαλικά χρώματα μοναδικά, αλλά...

Εδώ και μερικά χρόνια Αλβανοί που ζουν μόνιμα στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη επισκέπτονται τα ερείπια του τεκέ και τελούν εκεί συνήθως το «κουρμπάν», που συνοδεύεται από το πατροπαράδοτο ψήσιμο του αρνιού. Ενίοτε και με τον φόβο της αστυνομίας. Ο τρόπος που διαβάζουμε την Ιστορία (που λέγαμε νωρίτερα) δεν μας επιτρέπει να διαχειριστούμε ένα ιστορικό ερείπιο που δεν διαθέτει χρυσόβουλα και δεν εντάσσεται στην ορθόδοξη μονοκρατορία.

Το «χθες», αλλά ποιο «χθες»;

Ο Frederick Hasluck ήταν ένας πολύ σημαντικός άνθρωπος. Από τους σκαπανείς της κλασικής αρχαιολογίας βρέθηκε στην Ελλάδα στις αρχές του 20ού αιώνα και στη σύντομη ζωή του (πέθανε 42 χρόνων) πρόλαβε να ανοίξει ένα μεγάλο δρόμο. Περιοδεύοντας στην Ελλάδα και στα εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ανακάλυψε πως η μακρόχρονη συνύπαρξη της Ορθοδοξίας και του Ισλάμ είχε οδηγήσει σε απρόσμενες αλληλεπιδράσεις και προσμίξεις στοιχείων της μιας θρησκείας με την άλλη. Και επίσης διαπίστωσε πως αυτή η αλληλεπίδραση...

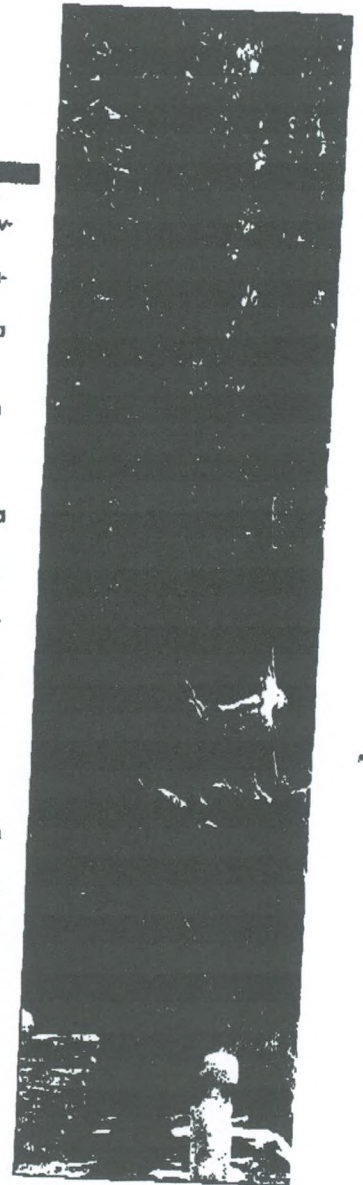
Info

- **Margaret Hasluck** «Ο άγραφος νόμος στην Αλβανία», Γιάννενα 2003, εκδ. Ιονάφι
- **Frederick Hasluck** «Χριστιανισμός και Ισλάμ την εποχή των Σουλτάνων» (δύο τόμοι), Αθήνα 2003, εκδ. Εκάτη
- **Ευστράτιου Ζεγκίνη** (επιμ.) «Μπεκτασίδες δερβίσηδες και εθνικό κίνημα στην Αλβανία», Γιάννενα 2005, εκδ. Ιονάφι
- **Τζέιμς Πέιφερ**, Μιράντα Βίκερς «Αλβανία, από την αναρχία σε μία βαλκανική ταυτότητα», Αθήνα 1999, εκδ. Καστανιώτης
- **Φωτεινής Τσιμπιρίδου** (επιμ.) «Οριενταλισμός στα όρια», Αθήνα 2008, εκδ. Κριτική
- **Παναγιώτη Τσιακουμή** «Ο τεκές των μπεκτασίδων στο Ιρένι Φαρσάλων», Λάρισα 2000, εκδ. Ελλα

έξοχην τις επίσημες ορθοδοξίες, χριστιανική και μουσουλμανική.

Το 1914 ο Hasluck επισκέπτεται τον τεκέ στα Ανω Ασπρόγεια: «Ο τεκές φαίνεται να ευπηρεί. Δύο τουρμπέδες που περιέχουν τους τάφους, αφ' ενός των αγίων Τούρμπαλη Σουλτάν, Τζαφέρ και Μουσταφά και αφ' ετέρου διάφορων σεβάσιμων σέικηδων, βρίσκονται μπροστά από τη μεγάλη πύλη του τεκέ. Οι τουρμπέδες αυτοί παρουσιάζουν αρχαιολογικό ενδιαφέρον και χρονολογούνται τουλάχιστον από τον 17ο αιώνα. Το 1888 ζούσαν εκεί 55 δερβίσηδες». Αναζητώντας το πώς επιβλήθηκαν στο οθωμανικό μωσαϊκό οι νεότερες θρησκείες στις παλαιότερες, ο Hasluck θα μελετήσει τον μπεκτασισμό και θα εντυπωσιαστεί: «Από όσα είμασταν σε θέση να γνωρίζουμε, σε όσες περιπτώσεις ο μπεκτασισμός έχει κερδίσει έδαφος σε βάρος του χριστιανισμού, η μετάβαση αυτή έχει ολοκληρωθεί χωρίς βία ή με διαδικασίες ανάλογες προς τις γνωστές στον αρχαίο κόσμο ως «υποδοχή» του νέου θεού από τον παλιό ή απλώς με την ταύτιση των δύο προσωποτήτων».

Ο Βρετανός περιηγητής θα ανακαλύψει εκπληκτικό πως σε πολλούς μπεκτασιστικούς τεκές στις μεγάλες γιορτές συμμετείχαν (και) χριστιανοί και το αντίστροφο. Πολλοί χριστιανοί επίσης επισκέπτονταν τον τεκέ στα Ασπρόγεια για δύο λόγους: Οι μεγάλες εκτάσεις (περίπου 35.000 στρέμματα) που ανήκαν...

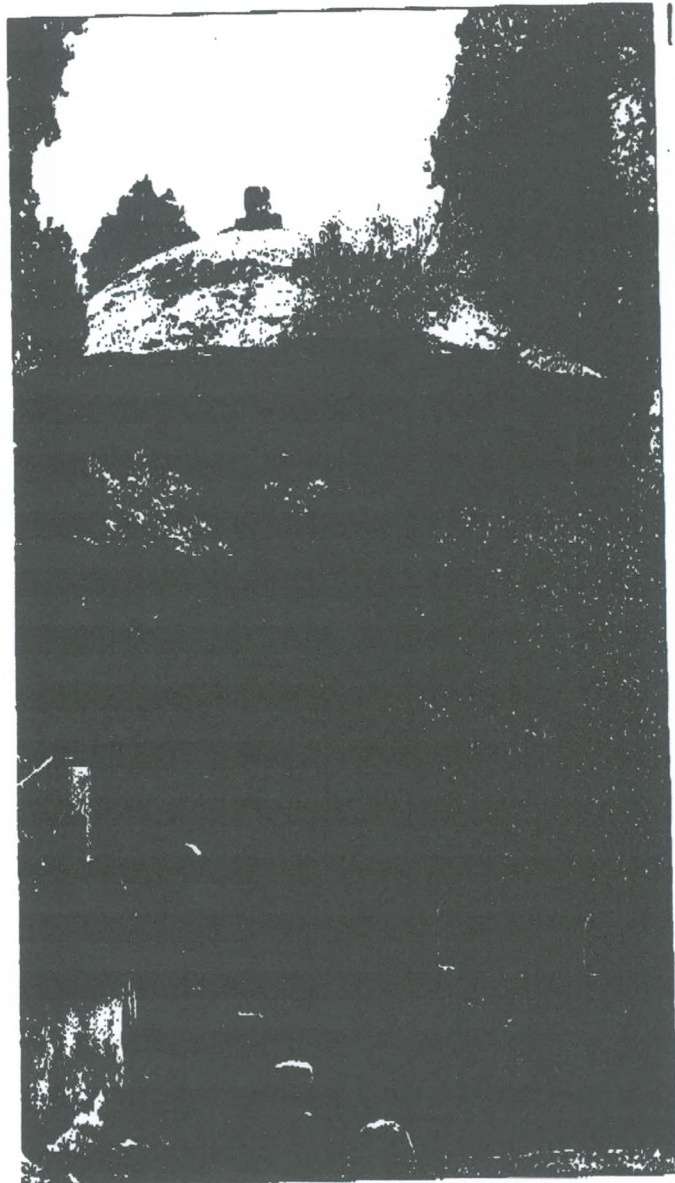

Ο τεκές στη Θεσσαλία, κοντά Αλβανία- και λόγω «ευαίσθη

σιανούς ακτήμονες. Ο δε να κάνει με την παρτήρ. Φαίνεται πως πριν μετατραφεί σε κωλύσις αφιερωμένη στο οποίο απολάμβανε μεγάλη ανάμεσα στους μουσουλμάνους. Η αξία του τεκέ είναι λοιπόν σημείο αυτής της μοναδικής συνύπαρξης, αλλά και χαρακτήριζαν έξι αιώνες προνακαρζονται ανάλογα με συνθήκες.

Οι μπεκτασίδες χαρακτηρίζονται από την ανεκτικότητα τους και την

ΟΥ ΤΑΚΗ ΚΑΜΠΥΛΗ

Γά στα Φάρσαλα... Ερείπιο (πρώτα), λόγω «εμπολέμου με την που ζητήματος» σήμερα.

Υπερος λόγος έχει
σηση του Hasluck
πεί σε τεκέ ήταν
υ Αγιο Γεώργιο (ο
ns εκτίμησης και
vous),
πόν διπλή: Και ως
ικής συνάντησης
διότι τα ίχνη του
in και «έκτοτε» ξα-
τις γεωπολιτικές

αρίζονται από την
έλλειψη δογματι-
θρησκείας. Είναι
μό με πολλά κοινά

σημεία, πρακτικής και δόγματος. Έτσι, ο μπε-
κτασισμός αποτελούσε τα θρησκεία των γε-
νιτσάρων, με στόχο τον ευκολότερο προσε-
ταιρισμό των χριστιανών των Βαλκανίων και
της Μ. Ανατολής.

Η πολιτική, σημειώνει ο Γ. Μαυρομαμάτης,
όπως σε όλες τις θρησκείες έπαιξε κι εδώ τον
ρόλο της. Ήδη πριν από την Ελληνική Επα-
νάσταση οι μπεκτασίδες θεωρούνταν από
την πλειονότητα των μουσουλμάνων (είτε α-
πό σουνίτες είτε από σιίτες) ως άθεοι!

Η αυτονομία μεγάλων περιοχών εντός
της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μετέφερε το
κέντρο του βαλκανικού μπεκτασισμού στην
Αλβανία. Οι ανώτεροι ιερείς ήταν συνήθως
Αλβανοί. Αυτοί διόριζαν τους «μπάμπα»

στους τεκέδες. Ο πατέρας του Αλβανού ήρωα
Σκεντέρμπεη, αλλά και ο ίδιος ο Γκεόργκ Κα-
στρίνιτς άλλαξαν δύο φορές τις θρησκευτικές
τους πεποιθήσεις, ενώ ο ήρωας φαίνεται να
προσπλυτίστηκε στον μπεκτασισμό κατά τη
διάρκεια της θητείας του στους γενίτσαρους.
Αυτός όμως που έδωσε μεγάλη ώθηση στον
μπεκτασισμό στη σημερινή ελληνική επικρά-
τεια ήταν ο μουσουλμάνος Βοναπάρτης, ο
Αλή Πασάς. Ακόμη και σήμερα είναι διάχυτη
στην Ηπειρο και στη Θεσσαλία η αντίληψη
πως οι περισσότεροι τεκέδες ιδρύθηκαν από
την Αλή για καθαρά πολιτικούς λόγους. Ήταν
μια θρησκεία ανεκτική που διευκόλυνε τη
συνβίωση των υπηκόων του φιλόδοξου πα-
σά. Ο ίδιος φρόντισε να τους προικίσει με με-
γάλες εκτάσεις και εισοδήματα.

Και το περιουσιακό

Ο Κωνσταντίνος Τσιτσελίκης (νομικός, επί-
κουρος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακε-
δονίας) έχει μελετήσει τη νομική ιστορία του
τεκέ στα Φάρσαλα: «Με την απαγόρευση του
μπεκτασισμού στην Τουρκία, αλλά και με την
επιβολή του κομμουνισμού στην Αλβανία και
του αντι-κομμουνισμού στην Ελλάδα οι μπε-
κτασικές κοινότητες της Θεσσαλίας και της
Θεσσαλονίκης αναγνώρισαν ως ανώτατο αρ-
χηγό τους τον Λαμάρ Σιρί Νιεντέ, τον αρχι-
μπάμπα του Καΐρου. Τότε συνεστήθη ένα πε-
νταμελές συμβούλιο για τη διακρίση της πε-
ριουσίας των τεκέδων».

Ωστόσο, στις αρχές της δεκαετίας του '50,
το ελληνικό κράτος λόγω της «επιλόγης κα-
τάστασης» με την Αλβανία δέσμευσε την πε-
ριουσία του τεκέ στα Φάρσαλα υπό μετεγ-
γύηση. Παρά τις αντιδράσεις του ηγούμενου
Σαΐτ Μπάμπα και παρά τη δικαίωσή του, το
1960, 13.000 στρέμματα, το φιλέτο της περι-
ουσίας, απαλλοτριώθηκαν και μοιράστηκαν
σε ακτήμονες. Με τον θάνατο του Σαΐτ Μπά-
μπα, το 1973, ο τεκές βούλιαξε στη λήθη, αν
και το 1980 χαρακτηρίστηκε ως μνημείο και
σύμφωνα με τον Κ. Τσιτσελίκη θα έπρεπε τα
έσοδα από την εναπομένονσα (βακουφική)
περιουσία να δοθούν για την αναστήλωσή
του. Όπως μαρτυρούν σημερινοί περιηγητές
και μελετητές, ούτε αυτό συνέβη μια και η α-
ναστήλωσή του χαρακτηρίστηκε ανεπιση-
μως ως «ευαίσθητο ζήτημα». Το θέμα έφθασε
μέχρι τη Βουλή από τον Φώτη Κουβέλη, για
να απαντήσει ο (τότε) αρμόδιος υπουργός Π.
Τατούλης πως «ανήκει στην αλβανική κυβέρ-
νηση, αλλά βρίσκεται σε καθεστώς απαλλο-
τριώσεως» από το ελληνικό κράτος. Παρά τη
μεγάλη αρχαιολογική του αξία «το σύνθετο
νομικό καθεστώς εμποδίζει να γίνουν όποια
έργα αποκατάστασης».

Έχει γίνει μεγάλη κουβέντα στη χώρα μας,
πρόσφατα, για τον ρόλο των βιβλίων Ιστο-
ρίας και της Μνήμης που πρέπει ή όχι να με-
ταφέρεται στις νεότερες γενιές. Προφανώς,
το ποια είναι τελικά αυτή η «Μνήμη» έχει ά-
παξ οριστεί...